

ЧЕТРНАЕСТА СТАТУСНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ХАГ, 1. НОВЕМБРА 2006. ГОДИНЕ

(Недостаје почетак)

Председавајући судија: Обавестићемо све присутне у овој судници о одлуци коју веће буде донело током паузе. Највероватније ћемо бити одсутни свега десетак минута, тако да вас молим да будете сви у приправности и присутни. Устаните молим.

(Пауза)

Настављамо са радом. Господине Шешељ, желео бих вам скренути пажњу на пар ствари. Прво, одлуком од 25. октобра 2006. године ово Претресно веће је наложило Секретаријату да именује адвоката у приправности уз потребно особље како би могао обавити дужности које су описане у том налогу. Јесте ли ви примили примерак те одлуке на језику који разумете, господине Шешељ?

Проф. др Шешељ: Не, ја никакву одлуку нисам добио, добио сам само налог Судског већа секретару.

Председавајући судија: Да, ради се о налогу о именовану браниоца у приправности и одгађању почетка суђења. То је налог од 25. октобра 2006. На то мислите, на тај налог, је ли тако?

Проф. др Шешељ: На тај налог мислим.

Председавајући судија: Јесте ли га примили на језику који разумете?

Проф. др Шешељ: Добио сам то на српском језику, делимично исквареном, али српском.

Председавајући судија: Добро, а јесте ли добили примерак одлуке од 30. октобра 2006. године коју је донео заменик секретара Међународног суда, коју је он донео на темељу одлуке Жалбеног већа од 20. октобра 2006. године и налога Претресног већа од 25. октобра 2006. године да се господа Хупер и О'Шиа повуку са дужности браниоца и кобраниоца и да се поставе на дужност браниоца и кобраниоца у приправности и с тиме да та одлука ступа на снагу са датумом доношења? Јесте ли ви добили ту одлуку на језику који разумете?

Проф. др Шешељ: Да.

Председавајући судија: Господине Шешељ, то значи да сте ви тиме обавештени да, ако се из било којег разлога не слажете са тим налогом или одлукама, да ви можете тражити сваки расположиви правни лек у том смислу, с тим да међу те расположиве правне лекове не спада ометање и упадање у реч господину Хуперу када се он обраћа Претресном већу. Господине Шешељ, ви сте у више наврата прекинули поступак када сам ја замолио господина Хупера да се представи. С тога вас сада упозоравам на то да, ако опет будете ометали поступак, ако будете прекинули поступак у тренутку када ја од господина Хупера затражим да се представи или било шта друго да каже, ја и Претресно веће ћемо сматрати да је то понашање које доводи до ометања поступка и ако у томе будете устрајали то ће значити да ћете бити, на темељу правила 80б Правилника о поступку и доказима, уклоњени из суднице. Ако Претресно веће, које се нада да неће бити потребе за тиме, буде приморано да такву одлуку донесе, Претресно веће ће такође одлучити како је и предвиђено налогом од 25. октобра 2006, те одлуком Секретаријата од 30. октобра 2006. Дакле, ако до тога дође, Претресно веће ће упутити господина Хупера да преузме поступање у овом предмету као што је то већ објашњено у налогу, а ја вам ради ваше информације сада могу цитирати оно што пише у одлуци, односно у налогу, у оном делу у

којем се описују дужности које ће вршити бранилац у приправности. Под х) пише да „од оптуженог привремено преузме вођење одбране уколико Претресно веће након упућеног упозорења закључи да понашање оптуженог омета рад или изискује да се он удаљи из суднице на основу правила 80б Правилника о поступку и доказима Међународног суда”.

Дакле, поновићу оно што сам рекао малопре, када сам се уверио да сте ви ове одлуке и налоге добили. Ако нисте задовољни овим одлукама, на располагању имате одређене правне лекове, а неслагање не можете изразити тиме што ћете ометати вођење поступка. Сада могу да замолим господина Хупера да се представи.

Проф. др Шешељ: Моје је право да се изјасним о вашем упозорењу. То вас је подсетило и Жалбено веће да ја имам права да се изјасним пре него што донесете одлуку о мом удаљавању.

Председавајући судија: Господине Шешељ, Претресно веће је одлучило да ће прво дати прилику господину Хуперу да каже како се зове, ко је, да се представи а након тога ћете ви добити прилику да покренете све што желите у вези са његовим присуством у судници, али претходно мора у записник да уђе то да су господа Хупер и О'Шиа присутни у судници. Дакле, господине Хупер, изволите.

Хупер: Ја сам Дејвид Хупер, са мном је Андреас О'Шиа и са нама је референт Леа Кулиновски. Ја наглашавам да ми у овом тренутку не бранимо оптуженог др Шешеља, ми њега не заступамо нити имамо икаквих контаката са њиме. Ја то сада кажем јасно и гласно како би и он чуо и јер сам се питао јутрос да ли је он можда дошао у судницу уз погрешну идеју да сам ја овде присутан да бих њега бранио. Не, нисам. Овде сам заједно са својим тимом по налогу Секретаријата који је донет на темељу налога Претресног већа.

Председавајући судија: Хвала вам, господине Хупер. Господине Шешељ, колико схватам, желите нешто да кажете у вези са присуством господина Хупера и О'Шие па изволите.

Проф. др Шешељ: Хупер и О'Шиа су најмање десет судских поднесака уложили у моје име и без моје сагласности. Сазнао сам поуздано да је Хупер са тужиоцем чак и неки споразум потписао, о чијој садржини ништа не знам. На тај начин они су овде увели једну праксу која не постоји у цивилизованом свету, да неко ко је наметнут за браниоца у име оптуженог без његове сагласности предузима процесне радње. На тај начин моја одбрана је унапред обесмишљена и ја инсистирам да их удаљите из суднице или да удаљите мене. У овој судници нема места и за мене и за Хупера у исто време, а ви радите како год желите. Моја одбрана је немогућа док Хупер и О'Шиа седе у главним клупама предвиђеним за одбрану, па је и визуелни утисак спољашњих посматрача да су они одбрана, а не ја, да сам ја идиот кога они овде бране, коме је одузета пословна способност. Ви морате прво да ме прогласите лудим или малоумним, а то не можете без адекватне лекарске експертизе, па тек онда да доведете некога ко ће глумити мога браниоца. Не могу да седе у клупама за одбрану, моје место је у првом реду, јер када дођу сведоци Тужилаштва, они морају имати визуелни утисак да сам ја равноправна страна у поступку са тужиоцем јер браним сам себе. У овом случају је све окренуто наглавачке. Мени је и психички неподношљиво да трпим Хупера и О'Шиу пред собом у судници, ја онда психички нисам у стању да се браним. Нисам у стању да предузимам ниједну процесну радњу ако стално морам да стрепим шта ће они предузети у моје име, чиме ће ме изненадити без моје сагласности. Ви донесите одлуку да удаљите њих или да удаљите мене, ту компромисног решења сигурно нема.

Хупер: Господине председавајући, ако може бити од користи и ако то уопште ишта значи, ако господин Шешељ жели овде да седне, нама то не смета, ми ћемо уступити место и сместити се било где другде где је то могуће. И још нешто у вези са поднесцима за које је

тражено од нас да доставимо. Колико ми схватамо, јер господин Шешељ је сада слободан да поступа и може учинити шта жели, а шта год смо ми евентуално по налогу или другачије учинили, за њега није обавезујуће.

Председавајући судија: Господине Хупер, то где ко седи у судници није најважније питање које је покренуо господин Шешељ, а што се тиче тога како треба поступати по поднесцима и захтевима које сте ви доставили у периоду када сте поступали у својству браниоца по дужности по релевантним налозима је нешто о чему ћемо накнадно дискутовати. Оно што је најглавније у овоме што је сада рекао господин Шешељ је то да он не прихвата да ви, значи ви као особа будете постављени за браниоца у приправности. Господине Шешељ, ја сам вам већ објаснио да, који год разлог да постоји, укључујући разлоге везане за личност господина Хупера и начин на који се он понашао у претходном периоду, ако се из било којих разлога не слажете са оним што је одлучено, имате на располагању одређене правне лекове. Мислим да бисте се у вези са овим питањем морали обратити Секретаријату. Ометање реда или рада у судници није правни лек који вам је на располагању. Ако сам ја добро схватио, оно што ви пре свега тражите од Претресног већа је да реши да ли ће уклонити вас или господина Хупера из суднице, јер, ако сам добро схватио, ви не можете бити у истој судници са њиме. Осим оног питања ко где седи, а то је од споредног значаја у односу на ово прво питање, ако сам вас добро схватио, Претресно веће одбија ваш предлог да се господин Хупер, где год да седи, уклони из ове суднице. Ово је наша одлука по овом питању.

Проф. др Шешељ: Онда захтевам да уклоните мене из суднице и то је моје процесно право. Јер док је Хупер овде, ја у судници немам шта да тражим, моја одбрана је немогућа. И да ме више никада и не доводите у судницу док Хупера не уклоните.

Председавајући судија: Питање да ли је ваше право да будете уклоњени из суднице, мени се чини, не представља правилно схватање меродавног права. Наставићемо са радом. Наше упозорење и даље је на снази. Уколико будете ометали ток седнице, Веће вас је већ упозорило да би то могло довести до вашег уклањања из суднице.

Проф. др Шешељ: Господине Ори, не можете да наставите док не уклоните Хупера и О'Шиу из суднице. Не можете у мом присуству. Ја сам био довољно јасан, био сам изненађен да сте ме по први пут и ви добро схватили и сада опет срљате даље. Не знам шта то значи. Немогуће је у истој судници да будемо Хупер и ја. Апсолутно је немогуће.

Председавајући судија: Господине Шешељ, веће је размотрило вашу последњу интервенцију. Ви сте ме прекинули онда када сам желео наставити са овом статусном конференцијом. Судско веће сматра да то представља устројеност у ометању. Будући да сте већ упозорени да би такво ваше понашање могло довести до уклањања оптуженог из суднице, Судско веће овим одлучује да вас уклони из суднице.

Господине Хупер, у складу са налогом већа од 25. под х) Расправно веће скреће вам пажњу на чињеницу да је сада ваша дужност да привремено преузмете вођење одбране од оптуженог, будући да је Судско веће након упозорења дошло до закључка да оптужени устрајава на ометању поступка. Судско веће сматрало је да понашање оптуженог завређује да се у складу са правилом 80б Правилника о поступку и доказима оптужени уклони из суднице. Претпостављам да вам је јасна ваша садања функција.

Одбрана: Да, часни суде.

Председавајући судија: Настављамо са статусном конференцијом. Стране нису добиле дневни ред иако Судско веће има дневни ред, међутим сматрало је да није прикладно да се тај дневни ред подели странама, будући да није постојала копија на језику који разуме оптужени,

који се требао сам заступати на овој статусној конференцији. Да, мислио сам рећи језику који оптужени разуме. На нашем дневном реду пре свега имамо, а на жалост господин Шешељ напустио је судницу пре него што сам успео представити нови састав Судског већа, са моје десне стране седи судија Робинсон, са моје леве стране седи судија Хефвел. Мислим да је председник Међународног суда јуче донео одлуку да ће судија Хефвел бити именован не само за предрасправног судију у овом предмету, него је сада именован и за судију у самом суђењу. Пре свега, желео бих вас обавестити да Судско веће сматра да у овом тренутку није могуће одржати предрасправну конференцију одмах након ове статусне конференције. Судско веће сматра да ситуација није спремна за предрасправну конференцију, па ћемо наставити са статусном конференцијом. Исто тако желели бисмо за следећи тједан заказати још једну статусну конференцију, међутим, можда ће садашња ситуација затражити да се поново размотри наш распоред рада за овај и следећи тједан.

На дневном реду желео сам да прегледамо које су одлуке донесене од 20. октобра 2006. године. Желео сам да Судско веће прође кроз те одлуке са оптуженим и то смо укратко успели учинити са оптуженим, и да након тога усредоточимо нашу пажњу на улогу браниоца у приправности. Господине Хупер, ако сада само на тренутак заборавимо да се ваша ситуација привремено променила и да сте сада преузели вођење одбране, ако, дакле, узмемо у обзир да је то тек привремена ситуација и да ћете се ви скоро вратити натраг на положај браниоца у приправности, иако ми, наравно, не можемо предвидети шта ће се догодити, реците ми, постоје ли нека питања која ви имате у вези са вашом дужношћу браниоца у приправности уколико се поново вратите на ту дужност. Имате ли нешто за питати у вези са том улогом?

Хупер: Хвала. Хајде да се сада усредоточимо на улогу браниоца у приправности. Позиција браниоца у приправности у потпуности овиси о жељама Судског већа, тако ја то схватам. Позиција браниоца у приправности није ни на који начин проактивна, барем не у некој значајној мери. С времена на време можда ће доћи до питања која ми можемо учити и на која бисмо онда могли скренути пажњу Расправног већа како би се та питања продискутирала и онда решила. Мислим ту на питања која не може сам др Шешељ изнети. Наравно, понекад може бити ситуација и то да је он размотрио неку тему и да је одлучио да то питање не отвара. То је једна могућа ситуација. Друга ситуација може бити и то да он себе заступа у ситуацији која има толико много аспеката које треба размотрити да је можда неки од њих и превидео. Ја видим да је сада ситуација таква, а не сматрам да ће се то променити у будућности, да је наш однос са господином Шешељем апсолутно нула. Не постоји никакав контакт. Према томе, не постоји ситуација у којој бисмо ми нешто с њим могли неформално разговарати или продискутирати ван суднице. У том контексту ми се питамо да ли Судско веће од нас можда очекује да ми постанемо у извесној мањој мери и проактивни и да отварамо питања која не спомене само веће, односно не отвори их ни сам оптужени. На пример, ми можемо седећи овде закључити да постоји нека ствар која би могла бити дотакнута касније, а било би боље да се тога дотакнемо сада. Дапаче, да смо ми браниоци у пуном смислу речи, ми бисмо вероватно то размотрили и решили и реагирали на то. Дакле, у вези са тиме питам се каква је тачно ситуација. Осим тога, мислим да нема никаквих других питања у вези са улогом браниоца у приправности.

Председавајући судија: Хвала, господине Хупер. Не ради се само о томе да веће од вас не очекује да ви сами за себе отворите неко питање зато јер ви особно сматрате да би то могло придонети уредном раду у овом суђењу. Веће дапаче од вас експлицитно очекује да то не учините осим уколико вас веће експлицитно не позове да се изјасните у вези са неким темама или уколико вам господин Шешељ не да такву улогу, иако су, наравно, наша очекивања да ће до таквог упутства од њега доћи веома мала. То је начин на који веће тумачи своју одлуку од 25. октобра 2006, када је реч о улогама и функцијама браниоца у приправности. А након наше

одлуке уследила је одлука секретара којом се ви именујете за браниоца у приправности. Према томе, ми ту нашу одлуку тумачимо дословно. На пример, чак и уколико господин Шешељ отвори неко питање које бисте ви могли подупрети примерима из судске праксе, питање које би на суштински начин придонело поступку или уколико у ситуацији у којој господин Шешељ ништа не каже, не покрене никакво питање, ви сматрате да нешто постоји, ми сматрамо да се ви нећете у том случају обратити већу и покренути то питање. Тако ми сматрамо ваш положај браниоца у приправности и субраниоца у приправности или браниоца у суприправности, не знам како да то кажем.

Хупер: Хвала на разјашњењу.

Председавајући судија: Идемо онда на другу тачку дневног реда, а то је спремност страна да се почне са суђењем. Наравно, сада смо се затекли у једној помало незгодној ситуацији јер бих ја, наравно, хтео чути од господина Шешеља што би ми он имао за рећи, ако нешто има за рећи, у вези са почетком суђења. Господине Хупер, да ли бисте ви сада у вези са тиме могли нешто рећи са два различита стајалишта. Прво, ситуација у којој би се на почетку суђења господин Шешељ поново сам заступао, имате ли ви у овом тренутку неке коментаре о томе што би њему још требало да се спреми за почетак суђења? А онда бисте томе могли додати што би било потребно за случај да ова привремена ситуација постане, не знамо хоће ли се то догодити, али ако постане стална ситуација, тако да се веће не мора стално враћати на то што ако се господин Шешељ сам брани а што ако га бране. Дакле, Судско веће би сада желело бити информирано о вашим погледима у вези са обе те ситуације.

Хупер: Добро, прво став др Шешеља данас. Негде при крају августа др Шешељ изгубио је право да се сам брани. То право враћено му је тек пре нешто више од тједан дана 20. октобра 2006. године. Нама се чини да у тим околностима није ни мало вероватно да је др Шешељ сада у положају да буде спреман за почетак суђења у блиској будућности, јер он је заправо изгубио готово два месеца током којих је он мислио да се не брани сам. У овом тренутку постоји још један велики број поднесака којима се он треба позабавити, а којима се није бавио, будући да је већина њих произашла од тренутка када је изгубио право да се сам брани. Све до пре неких тједан дана није било никаквих очекивања да би он требао особно одговорити у вези са неким од тих поднесака. Према томе, те две ствари које су заправо на неки начин део истог, али ако их узмемо сада заједно и ако узмемо у обзир историјат обелодањивања доказних предмета и сведока, што је све уследило доста касно у историјату овог поступка, имајући у виду да је он у притвору већ три и по године, све то нама сугерира да др Шешељ неће бити спреман да започне са суђењем у блиској будућности.

Председавајући судија: Можда бих ја могао интервенирати. Ја сам схватио на једној ранијој статусној конференцији, која је такође одржана у одсутности господина Шешеља, да је тамо разговарано о почетку суђења и да сте ви онда затражили да се почне релативно полако са суђењем, на пример два дана тједно у новембру, три дана тједно у децембру. Према томе, можда бих ја сада требао ограничити моја питања, будући да знам да се ви можда ипак помало осећате неугодно у садашњој ситуацији. Уколико се настави ситуација у којој ви заступате господина Шешеља и уколико то не буде привремена ситуација него трајна, постоји ли нешто што би се могло променити, имајући у виду оно што сте раније рекли?

Хупер: Мислите одговори на поднеске?

Председавајући судија: Не, мислим сада највише о брзини и темпу почетка суђења у првим фазама, а исто тако и о томе када се може почети.

Хупер: Па вас сигурно неће изненадити то да су догађаји од последњих десетак дана заправо и нас помало осујетили у ономе што смо радили. Ми заправо ништа нисмо радили

последњих десет дана. Овај тједан и прошли тједан на пример сваки пут кад овамо долазимо изгубимо два дана, што вероватно схватате. Према томе, када је реч о томе, колико ми пажње можемо поклонити сведоцима и другим стварима, то баш није много. Последица тога је то да свако наше предвиђање, свака наша прогноза мора бити коригирана за неких два тједна.

И постоји још једна ствар која је забрињавајућа, а ради се о следећем. Постоји много ствари у вези са поднесцима и одговорима на поднеске које треба решити, поготово на пример у вези са радним сведоцима. И овако када се нађемо у ситуацији да смо ни на небу ни на земљи и да нисмо трајно у ситуацији да заступамо оптуженог, сигуран сам да ме разумете, нас то ставља у једну другачију ситуацију него ситуацију у којој смо у овом тренутку.

Председавајући судија: Госпођо Уерц-Рецлав, у неколико наврата споменуто је обелодањивање. Будући да је од средине августа обелодањена једна велика количина материјала, можете ли сада ажурирати веће и рећи какво је то било обелодањивање, по којем правилу, да ли је то материјал који је раније већ био обелодањен, у којем формату је обелодањен раније и да ли је обелодањен само адвокатима. Јер претпостављам да се то догодило након што је секретар именован господина Хупера и све до тренутка док Жалбено веће није укинуло одлуку овог Расправног већа. Дакле, можете ли нас о томе обавестити и такође објаснити нам да ли постоји значајнија количина материјала који је обелодањен, а који није био раније обелодањен, било под 92 тер или на неки други начин. Према томе, како ви сматрате, каква је то одбрана, а одбрана су и оптужени и заступници, како ће одбрана имати довољно времена да се припреми за те материјале?

Уерц-Рецлав: Часни суде, пре него што је господин Хупер додељен као бранилац, оптужени је примио неколико колекција материјала по правилу 66 и по правилу 68. Међутим, будући да је то у највећем делу било у електронском формату, он то није користио. Он је одбио примити те материјале. Неке материјале по правилу 68 добио је на папиру и то је узео и задржао, неке материјале добио је на енглеском, што није прихватио. Од како је господин Хупер именован за браниоца...

Председавајући судија: Само тренутак, материјал на енглеском који није прихватио, по којем је то правилу, јер по 66а 2 и по 66б материјал треба бити обелодањен на језику који оптужени разуме, а правило 68 уз изузетак ослобађајућег материјала може бити обелодањено и на другом језику.

Уерц-Рецлав: Кад год бисмо господину Шешељу давали материјале, обично бисмо их давали на оба језика, на БХС и на енглеском. Он би узео оно што је на БХС-у а послао натраг оно што је на енглеском. Дакле, кад год је то било на папиру, најчешће би то били материјали који се заводе у спис, на пример под 92 бис и тако даље, онда би он узео оно што је на БХС-у а послао натраг енглески. Дакле, на то сам мислила када сам рекла да он шаље натраг материјале на енглеском.

Председавајући судија: Када говорите о 92 бис, говорите о старом правилу 92 бис?

Уерц-Рецлав: Да.

Председавајући судија: Доста велики део материјала који су обелодањени су, чини ми се, били само на енглеском, поготово када је реч о 92 бис д, јер транскрипти не постоје на БХС-у. Како је тај материјал њему обелодањен?

Уерц-Рецлав: Само тренутак, да се посаветујем. Часни суде, енглески транскрипти су му послани, он их је послао натраг. Но, у исто време ми смо секретару предложили да му се предају и аудио-траке. Међутим, од тога никада ништа није било. Јер, на секретару је да прави преводе када ми шаљемо материјале. Ми смо онда предложили да му се пошаљу аудио-траке,

међутим, колико је нама познато, то није учињено, а вероватно би он то и овако и онако послао натраг, јер би то било у електронском формату.

Председавајући судија: То што би он можда учинио ипак је тек само нагађање, иако се, наравно, неке ствари могу очекивати. Требао бих се можда са тиме у вези обратити секретару. Да ли то значи да материјали по правилу 92 бис, конкретно транскрипти из других предмета на крају нису понуђени господину Шешељу чак нити у електронском формату? Молим представника Секретаријата да обавести веће о томе што се догодило.

Према нашем разумевању, представник Секретаријата морао би проверити неке од информација за које мисли да су тачне пре него што их изрече у записник.

Секретаријат: Тако је, часни суде, морао бих ипак проверити тачно ситуацију са тим материјалима.

Председавајући судија: У реду, можете онда на то одговорити касније данас, након што се посаветујете са вашим колегама.

Секретаријат: Да, направити то.

Председавајући судија: Госпођо Уерц-Рецлав, прекинуо сам вас.

Уерц-Рецлав: Добро. Од именовања господина Хупера ми смо у четири наврата достављали материјале по правилу 66. То је послано само господину Хуперу, то није обелодањено оптуженом, и то је било у електронском формату. Ако бисмо сада морали поновити то за оптуженог и све то поново дати оптуженом, требало би нам отприлике две недеље да то све поново саставимо. Било би много једноставније када бисмо једноставно могли копирати ЦД-ромове које смо дали господину Хуперу, онда би се радило само о једном или два дана.

Председавајући судија: Јесу ли они на енглеском језику?

Уерц-Рецлав: На енглеском и на БХС-у. Ради се заправо највећим делом о изјавама сведока које ћемо позвати а који су занимљиви за одбрану.

Председавајући судија: Нема транскрипта?

Уерц-Рецлав: Има радних исказа и ДВД-а и аудио-снимака.

Председавајући судија: На којем језику?

Уерц-Рецлав: Па аудио-снимак ранијег исказа је на енглеском и на БХС-у.

Председавајући судија: У реду. Дакле, ако добро схватам, све оно што је недавно обелодањено господину Хуперу имало је и верзију на БХС-у истог материјала, је ли тако?

Уерц-Рецлав: Да, сасвим сте у праву.

Председавајући судија: Добро, у реду. Онда Претресно веће закључује да ће то обелодањивање морати бити обновљено за оптуженог који се сам брани. Сада се тренутно налазимо у ситуацији у којој се он сам не брани, али мораћемо да, бар за сада, поступамо пошавши од оне ситуације од које смо почели јутрос.

Уерц-Рецлав: Часни суде, још нешто у вези са правилом 68. Постоји нешто материјала који смо обелоданили на темељу тог правила па ћемо то морати такође поново обелоданити оптуженом, али тога нема пуно.

Председавајући судија: Али ви кажете да вам не треба више од две недеље да обелоданите било које материјале које сте ви обелоданили господину Хуперу док је био вршилац дужности браниоца, иако је његова ситуација тренутно нешто другачија.

Уерц-Рецлав: Да, али ради се о обелодањивању које је одгођено. Има доста сведока за које ћемо ми обелодањивање морати обавити накнадно, а осим тога постоје два нерешена захтева са тиме у вези.

Председавајући судија: Имате ли какву представу о томе колико је материјала у питању и да ли се ту ради већином о изјавама које су обично краће или се ради о транскриптима који су углавном врло обимни?

Уерц-Рецлав: Часни суде, говоримо о обе ствари, и о транскриптима и о изјавама и све се то односи, наравно, на наше поднеске у вези са 92 бис и тер.

Председавајући судија: У реду, морамо видети да ли имамо довољно информација да проценимо колика је количина тог материјала. Господине Хупер?

Хупер: Могу ли ја додати само једну ствар, да су и сви доказни предмети...

Председавајући судија: Сви доказни предмети, колико их има?

Уерц-Рецлав: То су доказни предмети везани за сведоке чије је обелодањивање одгођено. Ви видите да уз сваки наш поднесак увек иде један анекс екс парте где се могу видети све изјаве, сви транскрипти и сви везани доказни предмети.

Председавајући судија: Да ли се ту увек види и број странице за сваки доказни предмет?

Уерц-Рецлав: Не.

Председавајући судија: Тешко је. Ако имамо сто доказних предмета, то може бити сто страница али може бити и две хиљаде. Веће у овом тренутку покушава формирати мишљење о томе што је потребно да се припреме ти материјали. Јесу ли ти доказни предмети раније већ обелодањени?

Уерц-Рецлав: Да.

Председавајући судија: У којој мери, сви или само део?

Уерц-Рецлав: Мислим да је већина. Ако говорите о сведоцима за које је обелодањивање било одгођено онда су, да тако кажем, неутрални документи обелодањени, али они документи у којима се појављују имена или неки други релевантни детаљи, ти нису обелодањени. Али оно што можете видети је да уз те поднеске иду и ДВД-ови који обухватају комплетни материјал. Ако погледате индекс материјала, видећете колико то има РН бројева и из тога се може закључити колико има страница у сваком доказном предмету.

Председавајући судија: То значи да би требало да то израчунамо. Ко ће то да уради, господине Хупер?

Хупер: Да, треба доста тога да се ту израчуна, а за део тих ствари ми не знамо зато што су неке од њих обелодањене у оквиру поступка екс парте што се тиче самих доказних предмета, а при томе мислим на укупан број основних доказних предмета. Они су достављени нама, али мислим да нису достављени оптуженом. Дакле, он их нема.

Председавајући судија: Добро, осим ако су ти материјали већ били међу оним материјалима који су му раније достављени.

Хупер: Па они су сви на ЦД-овима и ја нисам сигуран да су му они икада били дати, зато што су људи можда рачунали са тиме да ће их он једноставно одбити, да ће их одбацити.

Председавајући судија: Да, ја знам да је господин Шешељ у неколико наврата одбио да прими материјале али није исто дати му па да он одбије или му уопште не дати те материјале.

Хупер: У праву сте, али с обзиром на ситуацију вероватно је Тужилаштво рачунало на његову реакцију која је већ постала устаљена.

Председавајући судија: Да, ја то схватам али да ли је тај материјал њему додељен у некој ранијој фази поступка, како би се упознао са садржајем тих материјала, а да при томе није знао да ли ће они бити коришћени током испитивања сведока, дакле то су две потпуно различите ствари, али обелодањивање се овде тиче употребе материјала за исказ одређених сведока, што је нешто другачије.

Уерц-Рецлав: Часни суде, ми нисмо обелоданили доказне предмете, ми смо само доставили списак доказних предмета јер смо чекали на вашу одлуку у вези са обликом обелодањивања, а када је та одлука донета, ми смо сакупили све заједно и желели смо то дати господину Шешељу али онда је именован господин Хупер па смо све то дали господину Хуперу.

Председавајући судија: Дакле, то је било након 4. јула па до средине августа?

Уерц-Рецлав: Да, јер се радило о огромној количини доказних предмета.

Председавајући судија: У реду, размотрићемо онда ово питање. Имате ли још нешто што бисте рекли, госпођо Уерц-Рецлав, у вези са обелодањивањем?

Уерц-Рецлав: Не, часни суде.

Председавајући судија: Мислим да би Претресном већу било потребно да добије јасан и сажет преглед онога што је обелодањено, понуђено, одбијено, на којем језику и у којем формату, како бисмо ми успели напоскон да сазнамо каква је чињенична ситуација у вези са овим питањем по којем треба да донесемо одлуку. Такође се сада обраћамо Секретаријату са молбом да Претресно веће подробно обавести о томе какви су услови обезбеђени господину Шешељу у погледу компјутерске опреме, обуке, помоћног особља у Притворској јединици које би му помогло да добије увид у одређене материјале, чак и ако он то није прихватио па, дакле, није ни добио због тога што није прихватио; али шта му је стављено на располагање како би он стекао представу, како би Претресно веће могло стећи представу о томе је ли он био уопште у могућности да се упозна са овим материјалима или није.

Хупер: Још нешто, ако дозвољавате.

Председавајући судија: Само тренутак, да завршимо прво ово. Молио бих секретара да нам каже у року од колико дана би Секретаријат могао да нам састави један кратак допис на ову тему који би био прослеђен свим странама.

Секретар: Па морао бих ступити у контакт са Притворском јединицом Уједињених нација, са Оладом, и онда бих тек сутра могао да вам пре краја радног времена дам одговор на ово питање.

Председавајући судија: Хвала вам на овом одговору. Господине Хупер, изволите.

Хупер: Једна ствар којом би Секретаријат могао такође да се позабави је следеће. Јесу ли одговарајући услови обезбеђени господину Шешељу за потребе истраге за овај предмет?

Председавајући судија: Да, молићу да се и то укључи у теме дописа. Такође би било добро да нам се каже да ли је Секретаријат можда размишљао о још неким другим стварима или је имао неке идеје о томе какви би се услови могли обезбедити господину Шешељу, да ли је он нешто конкретно тражио. Наравно, ми имамо неке информације од раније са тиме у вези, али можда се ситуација у међувремену изменила, а Претресно веће мора бити са њом упознато како би могло да оцени стање спремности страна за почетак суђења.

Секретаријат: То ћемо учинити, часни суде.

Председавајући судија: Онда бих се вратио на дневни ред. Реците нам, имате ли још нешто рећи у вези са спремношћу за почетак суђења, са обелодањивањем или слично?

Уерц-Рецлав: Да, желела бих да вас подсетим на допис Тужилаштва...

Председавајући судија: Само тренутак, у реду, ви сада о њему говорите на јавној седници, а сами сте га доставили као поверљиви допис. Дакле, шта је поверљиво са тим дописом у вези, сама чињеница да сте га упутили или неки од аспеката неких делова тог дописа, тог писма? Претресно веће примећује да је примерак тог писма или дописа упућен и оптуженом, али Претресно веће није упознато са тиме је ли то преведено за оптуженог. Дакле, ради записника, а имајући у виду да га господин Хупер тренутно заступа, желео бих да се све што стоји у том писму сада заправо усмено изнесе.

Уерц-Рецлав: Господин Шешељ је добио превод тог писма.

Председавајући судија: Нисам знао за то.

Уерц-Рецлав: Дали смо такође примерак браниоцу у приправности.

Председавајући судија: Дакле, то више не мора бити поверљиво?

Уерц-Рецлав: Заправо се поверљивост тичала помињања сведока, то је тачка три овог писма и о томе не бих сада говорила. Желела бих само да говорим о распореду појављивања сведока и као што сам већ рекла, треба унапред да нам се благовремено јави, довољно времена унапред о томе када треба да доведемо сведоке и то би требало да буде две недеље. Такође смо говорили о промени појављивања сведока, вратили смо се заправо на првобитни редослед јер ако бисмо то учинили као што смо били недавно решили, то би нам проузроковало бројне проблеме, па смо решили да усвојимо измењени распоред појављивања сведока. Дакле, да прво доведемо једног инсајдера, а онда сведоке за радну основу и кривичних дела током наредних недеља.

Председавајући судија: У реду, госпођо Уерц-Рецлав, но ово би можда могло у односу на тај првобитни распоред довести до тога да Претресно веће даље одложи позивање ових сведока, како би омогућило одбрани да добије више времена за припрему. Зато смо и хтели да знамо какво је стање обелодањивања материјала са тим у вези, накнадног обелодањивања, облика обелодањивања и тако даље. Дакле, ако добро схватам и ако у овој ситуацији, каква год да буде, да ли господин Шешељ сам себе брани иако га тренутно заступа господин Хупер, или ће га стално заступати господин Хупер, то ништа не мења, редослед сведока остаје исти, зар не?

Уерц-Рецлав: У праву сте, часни суде.

Председавајући судија: Изволите, господине Хупер.

Хупер: Ми за сада не знамо колико ће то привремено стање трајати и посебно какав је став у погледу одговора који се морају дати на поднеске зато што би одлуке по тим поднесцима могле бити од великог значаја за ток и исход суђења, а посебно у погледу броја и сведока који су ту и тамо доста непрецизно описани, а посебно у погледу сведока који су овде описани као

чињенични сведоци а који ће заправо много прецизније својим исказом теретити оптуженог. Осим тога било је ситуација, не знам заправо шта би требало да се учини ако се деси да се одржи неки претрес седница у присуству оптуженог а да ми нисмо ту и не знамо какве би све потешкоће то могло проузроковати. Ја нисам у стању да уопште проценим какве би његове реакције биле и шта би то могло значити.

Судија Робинсон: Могу ја да вам кажем да ја то не бих прихватио, једноставно процедура није нешто што оптужени одређује.

Хупер: Хвала вам на одговору, господине судијо. Ја сам овде адвокат, бранилац у приправности и мој интерес је заправо интерес оптуженог или оно што сматрам за његов интерес, али сам мислио да то постоји као могућност па сам желео да нам се то разјасни зато што се можда њему може дати прилика да изнесе своје ставове које је можда из неких разлога до сада већ изнео или да каже нешто што једноставно не жели да каже у мом присуству.

Судија Робинсон: Да али ствар је у томе да сте ви постављени за браниоца у приправности а ако се он са тиме не слаже, онда он може да прибегне било којем правном леку који му је на располагању.

Хупер: Да, то му је јасно речено јутрос, али ово је прилика за нас да чујемо какав је ваш став баш с тим у вези. Ми желимо само да кажемо, ако ви будете желели да ми будемо одсутни из суднице, то нама неће нимало сметати, ако је то ваша одлука.

Судија Робинсон: Да, али ту се не ради о вама ни о нама, него о достојанству и престижу Међународног суда.

Председавајући судија: Претресно веће вам захваљује што сте покренули ово питање, а господин Робинсон, колега, вам је већ рекао да он неће подржати такво вођење поступка.

Хупер: Господин О' Шија указује на то да имамо још нешто да размотримо, а то су рокови за захтеве. Има доста тога па би можда требало да размислимо мало више.

Председавајући судија: У реду, онда ћемо направити мало дужу паузу како би и Претресно веће могло да размотри пар питања током те паузе. Наставићемо са радом у 11, 30. Обавестио бих стране да је дневним редом предвиђено да се оптужени обавести о ономе што је речено током конференције о правилу 65 ер, у оној мери у којој је то могуће предвидети а у вези са смањивањем опсега оптужнице. Наравно, сада нема потребе да то питање покрећемо у одсуству сведока иако ћемо можда донети одлуку да се бар најважнији део онога што је речено достави преведено оптуженом или евентуално снимак, аудио-снимак јер ја заправо не контролишем све модалитете прослеђивања докумената и осталог оптуженом. На крају крајева, он ни формално на то нема право, али ми, ето, решавамо о томе.

Друга питања на дневном реду су здравствено стање оптуженог и услови у Притворској јединици. Наравно, ми бисмо најрадије, највише желели да чујемо одговоре на ова питања директно од оптуженог, но то сада није могуће.

Друго, треба обавестити господина Шешеља о томе како ће бити коришћени документи у судници, да ћемо користити електронску судницу, али да то њему неће никако наудити, да ће он једноставно само морати да се навикне на то да се документи пре предочавања морају скенирати и увести у електронску судницу како би се могли користити на претресу. Као што знате, нема потребе о томе пуно да причам, зато што сте упознати са тиме како овај систем функционише. А упутства оптуженом би било можда боље задржати за неку другу прилику, а то се опет тиче услова који су обезбеђени оптуженом. Но, оно што сам желео да му кажем у вези са тиме је пре свега начин на који се документи предочавају у судници.

Да ли ви имате још нешто што бисте желели да додате овом дневном реду како би Претресно веће могло то да размотри током паузе?

Уерц-Рецлав: Не.

Хупер: Не.

Председавајући судија: Направићемо паузу и наставити са радом у 11, 30.

(Пауза)

(Недостаје део снимка)

... докумената и 33.000 страна транскрипата или је та равнотежа другачија? Јер као што је управо објаснио судија Робинсон, уколико ти материјали буду захтевали огромно време за додатну припрему и за одбрану и за веће, онда морамо једноставно ипак размотрити шта је најекспедитивнији начин рада, 92 бис или 92 тер или можда да се ипак направи нека селекција и да кажемо – ево овде нема превише материјала, за ово се лако припремити па ћемо онда тај материјал уврстити у спис по 92, и тако даље, и тако даље. А за неке друге сведоке овде материјала има толико пуно да ће бити ефикасније уколико једноставно чујемо сведока како сведочи, а не да се све то припрема на основу свих тих материјала као 92 бис.

Уерц-Рецлав: Да, схватили смо то и то ћемо и учинити.

Друга ствар коју сам желела споменути, односно о њој вас обавестити је следеће. Ми смо до сада објавили четири извештаја о обелодањивању у којима се детаљно наводи шта је предато оптуженом и каква је била његова реакција, да ли је он то узео или одбио. То покрива годину 2003. и највећи део године 2004. Да ли ви желите да те информације поновимо у нашем новом извештају о обелодањивању или бисмо сада могли једноставно покрити само период од октобра 2004. до данас?

Председавајући судија: Па уколико је лако повезати информације у претходним извештајима и недавна обелодањивања, онда то не би требао бити велики проблем. Можда од вас нећемо још тражити да то сами учините, да то повежете, можда можемо и ми то направити, али уколико буде проблема онда ћу вас замолити да нам тачно кажете шта је у овом извештају наведено, када је то обелодањено, да ли је то повезано са нечим, да ли има везе са недавним обелодањивањима и тако даље, и тако даље. Ја заиста нисам запамтио све детаље у вези са недавним обелодањивањима. Према томе, најбоље је да проверите, да видите што је најлакше направити. Да ли је недавно обелодањивање већи део ранијег обелодањивања и онда ту имамо информацију да ли је то прихваћено или није прихваћено, да ли је то било пре одлуке од 4. јула или након одлуке од 4. јула; тако да знамо тачно какав је формат, тако да све буде јасно и да слика буде транспарентна. Морамо знати шта је ново, шта је одбијено, шта је прихваћено, шта је оптуженом познато, шта оптуженом није познато и у којем формату му је то предато. Дакле, ми морамо имати јасну слику тога, то нам је сада најважније.

Уерц-Рецлав: У реду, хвала, часни суде.

Председавајући судија: Има ли још нешто? И коначно, Судско веће тражи од Секретаријата да аудио-снимку ове статусне конференције достави оптуженом и да провери да ли он има на располагању одговарајућа средства да преслуша ту аудио-снимку. Дакле, он мора имати учинковити приступ том звучном материјалу. Било би најбоље да се то учини још данас, а уколико се то не догоди, молим да се веће обавести о томе када ће то бити припремљено.

Представник Секретаријата: У реду, часни суде, веће ће бити обавештено о статусу ове статусне конференције, а уколико веће жели, можемо предати и ВХС траку на БХС-у.

Председавајући судија: Оно што веће жели је то да оптужени чује што је речено на овој статусној конференцији. Ако добије ВХС снимку на БХС-у онда он, наравно, то може и чути и видети, иако да види то није најважније. Веће се томе не противи све докле год оптужени може чути све што је речено на овој статусној конференцији, без обзира хоће ли то бити звучна снимка, видео-снимка; све је у реду. А уколико то буде видео-снимка, онда ће оптужени моћи и видети.

Секретар: У реду.

Председавајући судија: Има ли још нешто? Претпостављам да је сада јасно што тачно веће жели добити, које информације и од Секретаријата и од Тужилаштва, мислим сада конкретно и на ствари о томе што он има за слушање или гледање.

Секретар: Током паузе саветовао сам се са нашим Уредом за правну помоћ и питања притвора и они су ми рекли да ће већу доставити један целовит извештај негде почетком следећег тједна.

Председавајући судија: Али ипак најосновније информације, можда не у коначном писменом облику ће нам бити на располагању најкасније на следећој статусној конференцији. Иначе ћемо запети.

Секретар: У реду, ја ћу пренети то.

Председавајући судија: Господине Хупер?

Хупер: Само још једна ствар, можда нећемо добити прилику да то поново споменемо. Мислим да сте у једном ранијем тренутку ви рекли нешто у вези са предавањем изјава сведока уместо да сведоци сведоче уживо и замолио бих вас да нешто коментирамо са тиме у вези. У међувремену дошло је, наравно, до промена у правилу 92 бис које промењено у 92 тер делимично, према томе наше је стајалиште сада, опћенито говорећи, да би то могло имати драматичног ефекта, односно да постоји драматичан ефект у вези са тим правилом и тумачењем тог правила када имате оптуженог који се сам брани и који нема одговарајућу вештину унакрсног испитивања. То такође треба узети у обзир. Исто тако то је нешто што је сада посебно важно, будући да се односи на првог сведока којег оптужба жели позвати, ВС 017. Према томе, то је нешто што непосредно предстоји и то се треба решити. Др Шешељ би се вероватно ипак требао највише усредоточити управо на тај аспект.

Председавајући судија: Да. Размотрићемо промену правила и ефект који то има на чињеницу да се господин Шешељ сам брани. Уколико буде потребно, ми ћемо о томе говорити и у његовом присуству.

Претресно веће ће озбиљно размотрити ово питање и одлучиће колика пажња томе треба да се посвети, било на следећој статусној конференцији или неком другом приликом.

Хупер: У реду, часни суде.

Председавајући судија: У реду, онда ћемо завршити данашњу седницу и наставићемо са радом на накнадно одређени дан.

Сада устаните, молим.